

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 02.12.1976, sp. zn. Tzv 36/76, ECLI:CZ:NS:1976:TZV.36.1976.1

Číslo: 45/1977

Právní věta: Zdokonalovací přípravu vojáků v záloze, která je součástí branné přípravy záloh prováděné podle zákona č. 73/1973 Sb., nelze považovat ve smyslu § 269 odst. 1 tr. zák. za vojenskou činnou službu ani za zvláštní službu. Provádí se na základě dobrovolnosti, a proto neúčast na ní nezakládá ani přestupek podle § 16 zák. č. 60/1961 Sb.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 02.12.1976

Spisová značka: Tzv 36/76

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Nenastoupení služby v ozbrojených silách

Předpisy: 73/1973 Sb. 140/1961 Sb. § 269 odst. 1 60/1961 Sb. § 16

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 45/1977 sb. rozh.

Zdokonalovací přípravu vojáků v záloze, která je součástí branné přípravy záloh prováděné podle zákona č. 73/1973 Sb., nelze považovat ve smyslu § 269 odst. 1 tr. zák. za vojenskou činnou službu ani za zvláštní službu. Provádí se na základě dobrovolnosti, a proto neúčast na ní nezakládá ani přestupek podle § 16 zák. č. 60/1961 Sb.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 2. 12. 1976 sp. zn. [Tzv 36/76.](#))

Nejvyšší soud ČSSR zrušil k stížnosti pro porušení zákona rozsudek vojenského obvodového soudu a obviněného zprostil podle § 226 písm. b) tr. ř. obžaloby.

Z odůvodnění:

Rozsudkem vojenského obvodového soudu byl E. G. uznán vinným trestným činem nenastoupení služby v ozbrojených silách podle § 269 odst. 1 tr. zák., protože ve dnech 5. 2. 1976 až 8. 2. 1976 se měl jako poddůstojník v záloze zúčastnit vojenské zdokonalovací přípravy, která je organizována jako výkon vojenského cvičení. Na této přípravě se odmítl zúčastnit, protože mu to nedovoluje jeho náboženské svědomí.

Za to byl odsouzen podle § 269 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody na 15 měsíců nepodmíněně s tím, že tento trest vykoná podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. v první nápravněvýchovné skupině NVÚ MS. Podle § 47 odst. 2 tr. zák. mu byl uložen trest ztráty vojenské hodnosti.

Tento rozsudek se stal pravomocným a vykonatelným dne 15. 7. 1976.

Proti citovanému rozsudku vojenského obvodového soudu podal ministr národní obrany ČSSR podle § 266 odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona. Namítal v ní, že obviněný byl povolán k zdokonalovací přípravě, která je organizována na principu dobrovolné účasti a že nejde o vojenskou činnou službu nebo zvláštní službu. Nemohl se proto obviněný dopustit úmyslného trestného činu nenastoupení služby v ozbrojených silách podle § 269 odst. 1 tr. zák. Navrhl, aby Nejvyšší soud ČSSR vyslovil, že byl porušen zákon v ustanovení § 269 odst. 1 tr. zák. a aby napadený rozsudek podle § 269 odst. 2 tr. ř. v celém rozsahu zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř., popř. podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Generální prokurátor ČSSR se s podanou stížností pro porušení zákona v celém rozsahu ztotožnil.

Nejvyšší soud ČSSR přezkoumal ve smyslu § 267 odst. 1 tr. ř. napadené rozhodnutí jakož i řízení, které mu předcházelo a zjistil, že zákon byl porušen.

Trestného činu nenastoupení služby v ozbrojených silách podle § 269 odst. 1 tr. zák. se dopouští, kdo v úmyslu trvale se vyhnout vojenské činné službě nebo zvláštní službě nenastoupí službu v ozbrojených silách do 24 hodin po uplynutí lhůty stanovené v povolávacím rozkaze.

Vojenská činná služba ve smyslu § 20 branného zákona č. 92/1949 Sb. ve znění zákona č. 19/1958 Sb. zahrnuje základní službu, náhradní službu, další službu, službu vojáků z povolání, službu vojáků ve výslužbě povolání přechodně k činné službě, vojenská cvičení a mimořádnou službu. Vojáci, kteří plní některou z uvedených služeb, jsou tedy vojáky v činné službě, ostatní vojáci jsou mimo činnou službu.

Zvláštní službou se rozumí služba příslušníků veřejných ozbrojených sborů, konaná v ozbrojených silách podle § 46 odst. 2 branného zákona nebo podle zvláštních zákonů a dále služba konaná v ozbrojených silách příslušníky veřejných ochranných sborů a osobami podléhajícími branné povinnosti, které se podrobují branné výchově. Povinnost k zvláštní službě vzniká dnem, na který zní povolání do této služby a končí propuštěním z této služby.

Úmysl pachatele u trestného činu podle § 269 tr. zák. musí směřovat k tomu, že nenastoupí do 24 hodin po stanovené lhůtě v povolávacím rozkaze službu v ozbrojených silách s cílem trvale se vyhnout vojenské činné službě nebo zvláštní službě. Patří sem i případy, kdy pachatel sleduje dlouhodobě se výkonu služby nepodrobit.

Z trestního spisu vojenského obvodového soudu Nejvyšší soud ČSSR zjistil, že des. v záloze E. G. je veden v evidenci záloh u okresní vojenské správy. Ve smyslu směrnic pro brannou přípravu vojáků v záloze měl se zúčastnit ve dnech 5. 2. až 8. 2. 1976 organizované zdokonalovací přípravy záloh. Předvolání na tuto zdokonalovací přípravu převzal osobně a včas. Pro tento účel byl z pracoviště na uvedené dny uvolněn. Den před nástupním termínem uvedeného výcviku se obžalovaný osobně dostavil za velitelem jednotky pro zdokonalovací přípravu, kterému oznámil, že této přípravě se odmítá zúčastnit a odmítá se zúčastnit jakéhokoliv cvičení nebo výcviku organizovaného armádou z důvodů náboženského přesvědčení. Výcvik ve zdokonalovací přípravě obžalovaný skutečně nenastoupil.

Ustanovení § 20 odst. 2 branného zákona č. 92/1949 Sb. doplněného zákonem č. 19/1958 Sb. stanoví přesně, co se rozumí vojenskou činnou službou. Zdokonalovací příprava v citovaném ustanovení není

uvedena, nelze ji také považovat za vojenské cvičení nebo ve smyslu § 41 branného zákona za službu zvláštní.

Zdokonalovací příprava záloh je doplňující formou v systému přípravy vojáků v záloze a součástí branné přípravy záloh. Provádí se na základě § 16 odst. 4 zákona č. 73/1973 Sb. o branné výchově a jde o společensky významnou doplňující formu přípravy vojáků v záloze pro službu v ozbrojených silách. Jejím cílem je posilovat vědomí odpovědnosti vojáků v záloze za obranu socialistické vlasti, prohlubovat jejich vztah k ozbrojeným silám a přispívat k jejich připravenosti na výkon funkcí v rozvinuté armádě.

Účast vojáků v záloze na zdokonalovací přípravě se považuje za plnění úkolů v obecném zájmu pro společnost, i když se provádí především v mimopracovní době. Pokud odůvodněně naruší pracovní dobu vojáků v záloze, hradí zaměstnavatelé vojákům v záloze ušlou mzdu podle předpisů ministerstva financí. Pro zabezpečení zdokonalovací přípravy a její provádění platí základní ustanovení předpisu Zákl-2-1 o úloze Československé lidové armády v systému branné výchovy, nařízení náčelníka Generálního štábu pro výběr a povolání záloh na cvičení a úkoly stanovené základními výcvikovými dokumenty MNO pro příslušný výcvikový rok.

Ve zdokonalovací přípravě vojáků v záloze, jak to vyplývá i ze služebního předpisu Vševojsk-7-6 je zachován princip dobrovolné účasti a hlavní metodou získávání vojáků v záloze k této přípravě je přesvědčování. Zdokonalovací příprava vojáků v záloze se provádí na výcvikových střediscích. Z odborného vyjádření FMNO se podává, že obviněný E. G. byl pozván na zdokonalovací přípravu, která se provádí s vojáky v záloze podle nařízení NGŠ-1-ZMNO a v souladu se zákonem č. 73/1973 Sb. na základě dobrovolnosti.

Nejvyšší soud ČSSR s ohledem na uvedené učinil závěr, že zdokonalovací přípravu vojáků v záloze, která je součástí branné přípravy záloh prováděné podle zákona č. 73/1973 Sb., nelze považovat ve smyslu § 269 odst. 1 tr. zák. za vojenské cvičení a tím ani za vojenskou činnou službu. Provádí se na základě dobrovolnosti, a proto neúčast na ní nezakládá ani přestupek podle § 16 zákona č. 60/1961 Sb.

V dané trestní věci bylo zjištěno, že obviněný byl nedůvodně postaven před soud a odsouzen v rozporu s požadavky trestního zákona. Proto bylo vysloveno ve smyslu § 268 odst. 2 tr. ř. porušení zákona v ustanovení § 269 odst. 1 tr. zák. a podle § 269 odst. 2 tr. ř. byl napadený rozsudek zrušen. Zároveň byla zrušena všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Protože skutkový děj, který tvoří základ obžaloby, se skutečně udál, avšak nezakládá trestný čin, přečin ani přestupek, rozhodl Nejvyšší soud ČSSR ve smyslu § 271 tr. ř. ve věci sám a podle § 226 písm. b) tr. ř. obviněného obžaloby zprostil.